

mecbur kalan Lihyânîlilar bu defa da birdenbire yağmaya başlayan yağmurun meydana getirdiği sellerin Âsim'in nâşını sürüklemesiyle emellerine kavuşamadılar. Âsim'in cesedi daha sonra da bulunamadı. Bu hadiseden dolayı Âsim "Hamıyyü'd-debr" (arıların koruduğu kişi) lakabıyla meşhur olmuştur.

BİBLİYOGRAFYA :

Buhârî, "Meğâzî", 28; Vâkıdî, *el-Megâzî*, I, 355-356; İbn Hişâm, *es-Sîre*, III, 178-180; İbn Sa'd, *et-Tabakât*, III, 463; Taberî, *Târîh* (nşr. Yusuf Bey — Muhammed Efendi), Kahire 1326, III, 31; İbn Abdülber, *el-İstî'âb*, Haydarâbâd 1318, II, 512; İbnü'l-Esir, *Üsdü'l-gâbe*, II, 120; III, 111; Zehebî, *Tecridü esmâ' i's-şahâbe*, Kahire, ts., I, 281; İbn Hacer, *el-İşâbe*, III, 569; Di-yârbekrî, *Târîhu'l-hamîs*, I, 454-455; Abdülcelîl Şelebî, "Âsim b. Sâbit eş-Şahâbî eş-Şehîd", *Mecelletü'l-Ezher*, XLVIII/3, Kahire 1397/1976, s. 331-335.

MÜCTEBA UĞUR

ÂSİM b. SÜLEYMAN

(bk. ÂSİM el-AHVEL).

el-ÂSİMİYYE

(العاصمية)

Endülüslü Mâlikî fakih
Ebû Bekir Muhammed b. Âsim'in
(ö. 829/1426)
fıkha dair manzum eseri
(bk. İBN ÂSİM, Ebû Bekir).

ÂSİMİYYE

(العاصمية)

Zerrûkiyye tarikatının Ebû Zeyd
Abdurrahman b. Ali el-Âsimî'ye
(ö. X/XVI. yüzyıl)
nisbet edilen bir kolu
(bk. ZERRÜKİYYE).

ASIN PALACIOS, Miguel

Don Miguel Asin y Palacios
(1871-1944)

İspanyol müsteşrik,
Endülüslü İslâm kültürü ve
Arap dili uzmanı.

Sarakusta'da (Saragossa) mütevazı bir tüccarın oğlu olarak dünyaya geldi. Babası öldüğünde lise tahsiline Escolapios Okulu'nda başladı ve bu öğrenimini aynı şehirdeki Cizvit Okulu'nda tamamlayarak Latince ve matematik grubundan diploma aldı. Asıl merakı matematikti ve mühendis olmak istiyordu. Maddî imkânsızlıklar tahsilini istediği branşta sürdürmesine imkân vermedi ve Sarakus-

ta'daki Edebiyat Fakültesi'ne girdi. Bu arada dışarıdan, şehrin din adamı yetiştiren Cizvit Enstitüsü'nün seminerlerine katıldı, buradan papazlık diploması aldı ve Sarakusta'daki bir kiliseye papaz tayin edildi (1895). Üniversite yıllarında Arap Dili ve Edebiyatı Kürsüsü hocası Julian Ribera Tarrago ile tanışması, İspanya'daki İslâm kültürü araştırmalarına yönelmesinde önemli rol oynadı. Hocasıyla hayli samimi ilişkiler kuran Asin Palacios bu ilişkileri üniversiteden mezun olduktan sonra da sürdürmüştür. Nitekim Ribera'nın kendisini bir evlât gibi görmesi ve katıldığı ilmi toplantılara onu da beraberinde götürmesi, henüz erken bir dönemde kendisine önemli bir akademik tecrübe kazandırmıştır.

Bu yıllar, tarihçilik alanında yeniliklerin yapıldığı, özellikle Şark kaynaklarının yeni baştan ele alındığı bir dönemdir; İtalyalı Michele Amari, kütüphanelerdeki Sicilya ile ilgili İslâmî kaynakları meydana çıkardı. Aynı dönemde Reinhart Dozy de İspanya'ya ait pek çok İslâm kaynağını bularak bu ülke tarihinde müslümanların yaptıkları yenilikleri ortaya koydu. Bu iki ilim adamının ulaştıkları sonuçlar ilim dünyasında büyük değişikliklere yol açtı. İslâmî araştırmaların oldukça ilgi gördüğü böyle bir dönemde yetişen Asin Palacios Madrid Üniversitesi'ne girdi ve ünlü Endülüslü İslâm kültürü uzmanı Francisco Codera ile çalıştı. Gazzâlî üzerine hazırladığı ve üstün derece ile tamamladığı doktora tezini *Algazel, dogmatica, moral y asctica* (Gazzâlî'de akîde, ahlâk ve zühd) başlığıyla yayımladı (1901). Bu neşre ünlü bilgin ve doktora jüri üyesi Marcelino Menendez y Pelayo'nun yazdığı takdim yazısı, onun bu alandaki kabiliyetini akademik çevrelerde tescil etmiş oluyordu. Asin Palacios'un "Mohidin" başlığını taşıyan ve Endülüslü müslüman düşünür Muhyiddin İbnü'l-Arabî'ye duyduğu ilginin ilk mahsulü olan makalesi Pelayo için neşredilen bir armağanda yer aldı (1899).

Doktorasını bitirdikten sonra Sevilla Üniversitesi Arapça Kürsüsü'ne çağrılmayı beklerken bu göreve Cardenas adlı bir başka bilgin getirildi. Sarakusta başpiskoposunun kendisini bir köye papaz olarak tayin etmek istediğini öğrenince akademik geleceği ile ilgili umutlarını kaybeder gibi oldu. Fakat hocaları Ribera ve Codera'nın araya girmeleriyle sonunda Madrid Üniversitesi'ndeki Arapça Kürsüsü'ne tayin edildi (1903).

1904'te hocası Codera'nın anısına hazırlanan *Homenaje a Don Francisco Codera* (Zaragoza 1904) adlı armağana "Al Avarroisme theológico de Sant Thomas Aquino" (Akinolu Thomas'ın ilâhiyat sahasındaki İbn Rüşdçülüğü) başlıklı makalesiyle katıldı ve bu yazı büyük yankılar uyandırdı. 1906-1909 yılları arasında hocası Julian Ribera ile birlikte *Cultura Española* adlı bir dergi çıkardı. Daha sonra kaleme aldığı iki makale kendisini oryantalist çevrelerin önemli bir siması haline getirdi. Bunlardan 1912'de, Mânevî ve Siyasî İlimler Kraliyet Akademisi'ne tayin edilip Pelayo'dan boşalan yeri doldurduğu sıralarda yazdığı "Abenmasarra y su Escuela: Origenes de la filosofia hispano-musulmana" (İbn Meserre ve ekolü: Endülüslü İslâm felsefesinin kaynakları) adlı makalesinde, bu İslâm filozofunun İbnü'l-Arabî gibi düşünürler aracılığıyla yalnızca İslâm düşüncesine değil, aynı zamanda İbn Cebrol (Avicenna) kanalıyla yahudi felsefesine, Roger Bacon ve Raymond Lull kanalıyla da hristiyan felsefesine tesir ettiğini ortaya koydu. Onun İbn Meserre hakkındaki bu çalışması İslâm fikir tarihi üzerine yapılmış en değerli çalışmalardan biri sayılır. 1919'da İspanya Kraliyet Akademisi'ne üye seçildikten sonra kendisine asıl ününü sağlayan *La escatologia Musulmana en la Divinia Comedia* (İlâhî Komedyâ'da İslâm uhreviyatı) adlı eserini neşretti (İng. trc. Harold Sutherland, *Islam and the Divine Comedy*, London 1968). Bu eserinde, Dante'nin *İlâhî Komedyâ*'sında yer alan cennet, cehennem ve a'râf tasvirlerinin İslâm kaynaklarından, özellikle İbnü'l-Arabî ve Ebû'l-Alâ el-Maarri'nin eserlerinden alındığını ileri sürdü. Bu görüş Batı ilim dünyasında, özellikle 1921 yılında Dante'nin 600. doğum yılını kutlama hazırlığı içinde bulunan İtalya'da şok tesiri yaptı ve çok şiddetli tepkilere yol açtı. Asin Palacios bu tepkilere ısrarla karşı koydu ve görüşlerini daha ayrıntılı olarak savunduğu bir ekle birlikte eseri büyük boy 609 sayfa halinde ikinci defa yayımladı (Madrid 1943). Karşı görüşte olanların tek delili Dante'nin Arapça bilmediği idi. Ancak Asin Palacios hristiyan kültüründe isrâ, mi'rac ve özellikle a'râf inancının bulunmadığını söyleyerek Dante'nin bu konuları İslâmî kaynaklardan alıp işlediğini, Arapça bilmemekle birlikte Latince ve İspanyolca'ya yapılmış tercümelerden faydalandığını belirterek dil gerekçesine dayalı itirazı kolaylıkla çürüttü. Sonraki araştırmalar onu hak-

lı çıkardı. Nitekim ölümünden beş yıl sonra İtalyan araştırmacı Enrico Cerulli, 1260'larda yani Dante'nin doğumundan önce mi'rac konusunda Arapça bir eserin Latince ve İspanyolca'ya yapılmış iki tercümesini yayımladı. Vatikan Kütüphanesi'nde bu iki tercüme ile birlikte aynı eserin Latince bir nüshası daha bulundu. Yine 1949'da J. Muñoz Sendino mi'rac konusunda 1264'te Arapça'dan İspanyolca'ya yapılmış üç ayrı tercüme bularak yayımladı. Bütün bu neşirlerle *İlâhî Komedya* arasında karşılaştırmalar yapılmış ve Asin Palacios'un tezine uygun olarak Dante'nin bunlardan faydalandığı ispat edilmiştir (bk. A. Bedevî, *Devrû'l-‘Arab fî tekvîni'l-fikri'l-‘Ürubî*, s. 47-65).

Asin Palacios 1900'lerde başlattığı İbn Bâce üzerindeki çalışmalarını ("El filosofo zaragozano Avempace", *Revista de Aragon*, Zaragoza 1900) yeniden ele alıp hemşehrîsi olarak ilgi duyduğu bu filozof hakkında peşpeşe neşirler yaptı ("Avempace, botanico", *al-Andalus*, V [1940], s. 255-299; "Tratado de Avempace Sobre la Union del intelleto con el hombre", *al-Andalus*, VII [1941], s. 1-47; "La Carta da Adios de Avempace", *al-Andalus*, VIII [1943], s. 1-87).

Asin Palacios'un üzerinde çok durduğu bir diğer Endülüslü İslâm düşünürü Kurtubalı İbn Hazm'dır. Onun *el-Faşl fi'l-mîlel ve'l-ehvâ' ve'n-nihâl* adlı eserinden hareketle yazdığı ve İbn Hazm'a göre Endülüslü'te dinî hoşgörü konusunu işlediği makaleyi (*Cultura Española*, Madrid 1907) yine aynı dergide neşrettiği "La moral gnomica de Abenhazm" (İbn Hazm'ın bilgelik ahlâkı) takip etti. 1916'da da İbn Hazm'ın *el-Ahlâk ve's-siyer* adlı eserini *Los Caracteres y la Conducta* (huyar ve davranışlar) başlığıyla İspanyolca'ya tercüme etti. 1924'te Kraliyet Tarih Akademisi'ne seçildiğinde dinleyicilere sunduğu çalışma, İbn Hazm'ı ilk dinler tarihçisi olarak takdim ediyordu. Daha sonra *el-Faşl*'in tamamını İspanyolca'ya çevirdi. Çok beğenilen bu tercümede ayrıca önemli açıklamalarda da bulundu. İlk cildi İbn Hazm'ın biyografisini ihtiva etmek üzere beş cilt halinde ve *Abenházam de Cordoba y su historia critica de las Ideas religiosas* (Kurtubalı İbn Hazm ve dinî fikirleri dair tenkitli tarihi) başlığı altında hazırladığı eseri 1927-1932 yılları arasında yayımladı. İbn Hazm üzerine çok sayıda araştırma neşreden Asin Palacios'un aynı konudaki son çalış-

ması İbn Hazm üzerine bibliyografik bir araştırmaydı (bk. "Un códice inexplorado del Cordobés İbn Hazm", *al-Andalus*, II [1934], s. 1-56).

Asin Palacios'un İbn Bâce gibi İbnü'l-Arabî ve Gazzâlî hakkındaki ilgi ve merakı da erken bir dönemde başlamıştı. Bu iki büyük İslâm mutasavvıfında vecd psikolojisini incelediği makalesiyle (*Cultura Española*, Madrid 1906) bu konuda attığı adımları, aynı yıl *La Psicología según Mohiddin Abenarabi* (Muhyiddin İbnü'l-Arabî'nin ruh görüşü) (Paris 1906) adlı eserini yayımlayarak ilerletmişti. Ancak onun İbnü'l-Arabî hakkındaki asıl eseri dört kısım halinde hazırlanmış olup *El místico murciano Abenarabi: monografias y documentos* (Mürsiyeli mutasavvıf İbnü'l-Arabî: monografi ve metinler) (1925, 1926, 1928) başlığını taşır. Daha sonra *El Islam cristianizado* (Hristiyanlık etkisi altında İslâm) adlı eseri yazdı (1931). Bu kitap İbnü'l-Arabî'nin eserlerinde ifadesini bulan tasavvuf üzerine bir incelemeydi ve İslâm tasavvufunu Hristiyanlığın tesirlerine bağlayan yaklaşımla, aynı görüşte ısrar eden oryantalist geleneğe dayanmaktaydı (Arapça trc. A. Bedevî, *İbn ‘Arabî, hayâtühû ve mezhebühû*, Kahire 1965). Asin Palacios'un *El Islam cristianizado*'yu yazmaktaki gayesi, Hristiyanlık dünyası ile İslâm dünyası arasındaki tarihî ve kültürel bağları ortaya koymaktı. Zira o her iki kültürün tasavvuf ve kelâmî düşünce geleneklerinin birliğine inanıyordu (bk. L. Gardet, "Hommage à Don Miguel Asin y Palacios", *IBLA*, VIII, 231). Ancak Abdurrahman Bedevî'ye göre müellif bu iki kültürün birbirini etkilediği yolundaki görüşünde çok aşırı iddialarda bulunmuş, fikirlerini sağlam esaslara dayandıramamıştır (*Mevsû‘atü'l-müsteşrikin*, s. 79). Bununla birlikte onun Kuzey Afrika Şâzelî ekolü düşünürlerinden İbn Abbâd er-Rundî'nin San Juan de la Cruz üzerindeki tesirini incelediği makalesi ("Un Precursor Hispano-Musulman de San Juan de la Cruz" [San Juan de la Cruz'un Endülüslü müslüman müjdecisi], *al-Andalus*, I [1933], s. 7-79) ile Turmeda'nın İhvân-ı Safâ risâlelerinden çıkararak kendisine mal ettiği *Disputa del anso* (eşeğin tartışması) adlı eserin Arapça aslını (*El original arabe de la: "Disputa del anso"*, Madrid 1914) yayımlamış olması, Hristiyanlık kültürü ile İslâm kültürünün birbirine olan etkileri konusunda tek yanlı düşünmediğini göstermek-

tedir. Ayrıca, ünlü sûfî İbnü'l-Arif'in *Me-hâsinü'l-mecâlis* adlı eserini Fransızca tercümesiyle birlikte yayımlamış (*Ibn al-‘Arîf, Maḥâsin al-Majâlis, Texte Arabe, traduction et commentaire*, Paris 1933) ve bu neşre yazdığı ayrıntılı önsözde İbnü'l-Arabî'nin *vahdet-i vücûd** görüşünü geliştirirken bu eserden faydalandığını ileri sürmüştür.

Çalışmalarının odak noktalarından birini oluşturan Gazzâlî hakkında hazırlanmış olduğu doktora tezi ile aynı düşünürün psikoloji hakkındaki denemelerinden sonra Amari'nin (1806-1889) doğumunun 100. yılına armağan olarak hazırlanan esere, "Un Fagih Siciliano Contradictor de Al-Gazzâlî Abû Abdullah de Mazzara" (Gazzâlî ile Sicilyalı fakih Ebû Abdullah Mâzerâyî'nin tartışması) adlı yazısıyla katıldı (bk. *Centenario della Nascita di Michele Amari*, II, [1910], s. 216-244). Gazzâlî ile ilgili olarak daha sonra "La Mystique d'Al-Ghazzâlî" (*Melanges*, VII, 67-104) adlı makalesini yayımladı. *el-Müstasfâ*'ya dayanarak Gazzâlî'nin fıkıh usulünü konu edinen bir araştırma neşretti (1925); onun *el-İktisâd fi'l-i‘ti-kâd* adlı eserini de *El Justo medio en la creencia* (itikadda orta yol) adıyla şerh ve eklerle İspanyolca'ya tercüme etti (Madrid 1929). Ancak Asin Palacios'un Gazzâlî konusundaki asıl eseri, *La espiritualidad de Algazel y su sentido cristiano* (Gazzâlî'nin mânevî dünyası ve taşıdığı hristiyan tesiri) adlı çalışmasıdır. Bu eser *İhyâ'*'nın bazı bölümlerinin tahlil, tahkik ve metin neşrinden oluşan üç hacimli ciltten meydana gelmektedir (1934, 1935, 1936). Buna sonradan Gazzâlî'ye ait bazı metinleri ihtiva eden bir dördüncü cilt eklenmiştir (1941). Yazar bu eserinde ayrıca *İhyâ'*'dan seçtiği pasajlarla bazı hristiyan yazarların eserleri ve Kitâb-ı Mukaddes arasında karşılaştırmalar yaparak benzerlikleri göstermeye çalışmış, ancak bu konuda da ilmi esaslara dayanmayan aşırı iddialarda bulunmuştur.

Bir Arap dili uzmanı olarak da çalışmalar yapmış olan Asin Palacios'un öğrencileri için hazırladığı Arapça gramer ve sözlük (1839) ile İspanya'da Arapça eğitimi konusunu inceleyen makalesi (*Revue Africaine*, 1914), onun bu alandaki önemli çalışmaları arasında zikredilebilir. Ayrıca İspanya'da kullanılan Arapça asıllı isimler (1940) ve Endülüslü'te Arapça bitki adları (1943) konusundaki lügistik çalışmaları bu sahaya yaptığı diğer önemli katkılardandır.

Asin Palacios San Sebastian'da yaz tatilini geçirmektedirken 12 Ağustos 1944'te aniden öldü ve Polloe Mezarlığı'na defnedildi. E. Garcia Gómez, Lasso de la Vega, P. Longás, H. Terrasse, J. D. M. Ford, Louis Gardet, Arthur Jeffery, Abdurrahman Bedevî gibi birçok tanınmış yazar tarafından hayatı ve çalışmaları hakkında yazılar yayımlandı. Ayrıca kitap ve makalelerinin neşredilmesine ölümünden sonra da devam edildi. İspanyolca yazmış olması sebebiyle ülkemizde ancak öteki Batı dillerine yapılan tercümeleriyle tanınan eserleri ölümünden sonra yayımlanan tam listeye göre 245 olarak tesbit edilmiştir. Hakkında çıkmış tek kayda değer Türkçe makale Hilmi Ziya Ülken imzasını taşımaktadır (bk. bibl.).

BİBLİYOGRAFYA :

Diccionario de Literatura Espanola, Madrid 1972; *Diccionario de Autores*, Barcelona 1973; Abdurrahman Bedevî, *Devrû'l-'Arab ft tekvûnî'l-fikrî'l-Ürubbî*, Beyrut 1979, s. 47-65; a.mlf., "Miguel Asin y Palacios", *Mevsû'atü'l-müşteşrikin*, Beyrut 1980, s. 75-81; Necib el-Akîkî, "Asin Palacios, D. M.", *el-Müşteşrikin*, Kahire 1980, II, 194-196; P. Longas, "Bibliyografia de Don Miguel Asin", *al-Andalus*, IX/2 (1944), s. 293-319; A. Jeffery, "Miguel Asin", *MW*, XXXV/4 (1945), s. 273-280; L. Gardet, "Homage à Don Miguel Asin y Palacios", *IBLA*, VIII (1945), s. 229-234; Hilmi Ziya Ülken, "Dante ve Mirâç Divına Comedia'nın İslam Kaynakları", *İstanbul Mecmuası*, sy. 58, İstanbul 1946, s. 4-7; Rızâ Rızâzâde Lengrûdî, "Asin Palacios Miguel", *DMBİ*, I, 397-398.

MAHMUT ŞAKİROĞLU

Asî

(bk. BAĞY).

ASİLİ

(الاصيلي)

Ebû Muhammed Abdullâh
b. İbrâhîm b. Muhammed el-Ümevî
el-Endelüsî el-Asîlî
(ö. 392/1002)

**Mâlikî fakihî,
muhaddis ve kelâm âlimi.**

Endülüs şehirlerinden olan Şezûne ve Cezîretülhadrâ asıllıdır. Ailesiyle birlikte Asîle'ye (Fas'ta Tanca yakınlarında bir şehir) yerleşti. Burada büyüyen ve ilk tahsilini yapan Asîlî 342'de (953) Kurtuba'ya gitti. Devrin önde gelen âlimlerinden hadise ve fıkıh okudu. Bu arada Vâdîl-hicâre'ye gidip Vehb b. Meserre'den yedi ay kadar hadis dersi aldı. 962'de

tahsil için Endülüs'ten ayrıldı. Kuzey Afrika'da Mâlikî mezhebinin en büyük temsilcisi olan İbn Ebû Zeyd el-Kayrevânî ve diğer bazı âlimlerle görüştü. İbn Ebû Zeyd onun Endülüslü hocalarından rivayet ettiği hadisleri yazarak kendisinden istifade etti. Asîlî daha sonra Mısır'da Hamza el-Kinânî, İbn Hayyeveyh ve daha başka âlimlerden, aslen Bağdatlı olup Mekke'de ikamet etmekte olan Ebû Bekir el-Âcürri'den ve Bağdat'ta Mâlikî fıkının önde gelen temsilcisi Ebû Bekir el-Ebherî başta olmak üzere birçok ilim adamından fıkıh ve hadis tahsil etti. Daha sonra kendisinden hadis rivayet edecek olan Dârekutnî ile buluştu ve her ikisi de birbirlerinden hadis dinlediler. Ayrıca Asîlî, Ebû Ahmed el-Cürcânî'den ve Ebû Zeyd el-Mervezî'den *Şaḥîḥ-i Buḥârî*'yi dinledi. Kûfe, Basra ve Vâsıt'a gitti. On üç yıl kadar süren bu doğu seyahati sonunda Endülüs'e döndü. Sarakusta'da (Saragossa) bir süre kadılık yaptıktan sonra bu görevinden ayrılarak Kurtuba'da şûra üyesi oldu. 19 Zilhicce 392'de (29 Ekim 1002) altmış sekiz yaşlarında iken burada vefat etti.

Zamanında Endülüs'te Mâlikî mezhebinin önde gelen temsilcisi ve aynı zamanda Buhârî'nin râvilerinden biri olan Asîlî, Endülüs'e döndükten sonra *Şaḥîḥ-i Buḥârî*'yi, doğu seyahati sırasında Mekke ve Bağdat'ta kendisinden iki defa dinlediği Ebû Zeyd el-Mervezî'nin rivayetiyle okuttu. Özellikle hadis ve hadis tenkidinde kuvvetli bilgi sahibiydi. İmam Mâlik'in görüşlerini çok iyi bilen ve taklide karşı olan Asîlî'nin bazı konularda kendine has görüş ve ihtihadları vardır. Endülüs'te Eş'arîlik, aynı zamanda güçlü bir kelâm âlimi olan Asîlî vasıtasıyla yayılmıştır. Talebeleri arasında en çok tanınanı Mâlikî fakihî Ebû İmrân el-Fâsî'dir. Kaynaklarda adları geçen ve haklarında fazla bilgi bulunmayan eserleri içinde en önemlisinin *ed-Delâ'il* (el-Âşâr ve'd-delâ'il) *'alâ ümmehâtî'l-mesâ'il* adlı kitabı olduğu anlaşılmaktadır. Asîlî'nin İmam Mâlik, Şâfî ve Ebû Hanîfe arasındaki görüş ayrılıklarına temas ettiği, *el-Muvaṭṭa'*'ın bablarına göre tertip edilen bu mukayeseli fıkıh kitabı, talebesi Ebû Saîd İmrân b. Abdü Rabbih el-Meâfirî tarafından ihtisar edilmiştir. İbnü't-Tallâ el-Kurtubî, *Aḳḳiyetü Resûlillâh* (Halep 1982) adlı kitabında bu eserden nakiller yapmıştır. Asîlî'nin kaynaklarda adları geçen diğer eserleri ise *el-İntişâr* ve *Nevâdirü ḥadis*'tir.

BİBLİYOGRAFYA :

Tâcû'l-'arûs, "asıl" md.; İbnül-Faradî, *Târîḥu 'ulemâ' l'l-Endelûs*, Kahire 1966, s. 249; Humeydî, *Cezvetü'l-mukṭebis*, Kahire 1966, s. 257-258; Kâdî İyâz, *Tertibü'l-medârik* (nşr. Ahmed Bükeyr Mahmûd), Beyrut 1387/1967, I, 16, 201; II, 642-648, 729; İbn Beşkûvâl, *eş-Şıla*, s. 450; Yâkût, *Mu'cem*, I, 213; Zehebî, *Tezkiretül-huffâz*, III, 1020; a.mlf., *A'lâmü'n-nübela'*, XVI, 560-561; İbn Ferhûn, *ed-Dibâcû'l-müḥheḥ*, I, 433-435; Safedî, *el-Vâft*, XVII, 7; *İzâhu'l-meknûn*, I, 477; H. R. İdris, "Deux juristes kairouanais de l'époque ziride: Ibn Abi Zaid et Al-Qâbişî (X^e-XIe siècle)", *Annales de l'Institut d'études orientales*, XII, Alger 1954, s. 135-136.

VECDİ AKYÜZ

ASİR

(عسير)

Suudi Arabistan'ın güneybatısında yer alan idarî bir bölge.

Yüzölçümü 400.000 km² olup nüfusu 1984'te 1.100.000 civarında idi. Hicaz ile Yemen arasındaki Serât (Serevât) denilen dağlık kesimi içine alan Asîr, aslında coğrafi bir bölgenin adı değildir; XIX. yüzyıldan itibaren kullanılmaya başlayan bu ad bölgedeki kabilelerden alınmış olmalıdır. Necran ile Nimas arasındaki dağlık bölge Asîr adını alırken Yemen'den Kahme'ye kadar olan Kızıldeniz sahilindeki ovalık saha da Tihâme Asîri olarak adlandırılmıştır. Merkezi Ebhâ olan yüksek kesimde Benî Mugayd, Benî Mâlik, Alkam ve Rebîa ile Rufeide kabileleri federasyonu bulunmaktadır. Tihâme Asîri kıyılarında da Kahme, Şukayk ve Cîzân limanları yer almaktadır.

İslâm'dan önce Cüreş diye bilinen bu bölgede Kahtânîler'den Ezd, Becile ve

Asîr'den
İmam
Yahyâ
adına
basılmış
1330 (1912)
tarifli
bakır sikke
(İstanbul
Arkeoloji
Müzesi,
Teşhir, nr. 915)